

Nr 31

Utlåtande i anledning av fullmäktiges i riksbanken framställning angående fullföljande av påbörjad ombyggnad av värme- systemet i riksbankshuset i Stockholm

I skrivelse till bankoutskottet den 2 april 1959 har *fullmäktige i riksbanken* hemställt, att bankoutskottet ville föreslå riksdagen medgiva

att i riksdagshuset må anordnas värmecentral gemensam för riksdags- och riksbankshusen,

samt att fullmäktige i riksbanken må för nämnda anläggning samt för fullföljande av påbörjad omläggning av värmesystemet inom riksbankshuset av riksbankens medel taga i anspråk — utöver förut anvisade 170 000 kronor — ett belopp av ytterligare förslagsvis 520 000 kronor.

I skrivelsen har bankofullmäktige anfört följande.

I skrivelse till bankoutskottet den 4 april 1957 anmälde fullmäktige, att enligt utredning, som verkställdes av Hugo Theorells Ingenjörbyrå, värmesystemet i riksbankshuset vore i sådant skick att en snar ombyggnad vore nödvändig. Ombyggnaden skulle innefatta ett utbyte av ledningar och radiatorer inom hela fastigheten i samband med övergång från ångvärmesystem till varmvattensystem. Vidare erfordrades ökad eldningsyta i pannorna och även utökat lagringsutrymme för oljebränsle. Beträffande själva pannanläggningen förelågo två alternativ, betecknade A och B. Alternativet A förutsatte en komplettering av den förefintliga anläggningen inom riksbankshuset, medan alternativ B avsåg ett utnyttjande av anläggningen i riksdagshuset för båda byggnaderna, varvid den erforderliga kapaciteten skulle erhållas genom överflyttning av två av riksbankens oljeeldade pannor, vardera om 50 m² eldningsyta, till riksdagshuset. Ingenjörbyrån hade i utredningen tillstyrkt ett utförande enligt alternativ B och därvid framhållit, att merkostnaden — beräknad till 80 000 kronor — snabbt skulle amorteras genom den personalbesparing, som man kunde göra.

Fullmäktige i riksgäldskontoret, som i skrivelse den 14 mars 1957 yttrat sig över förslagen, hade också ställt sig välvilliga till en lösning enligt alternativ B men framhållit, att det vore erforderligt att den då föreliggande utredningen kompletterades på vissa punkter innan slutlig ståndpunkt toges. Den närmare innebörden av såväl utredningens förslag som av riksgäldsfullmäktiges erinringar redovisas i bankoutskottets utlåtande nr 18 till 1957 års riksdag.

På hemställan av bankofullmäktige och efter tillstyrkan av bankoutskottet beslöt 1957 års riksdag medgiva, att ett belopp av förslagsvis 170 000 kronor finge tagas i anspråk av riksbankens medel för påbörjande av om-

läggningsarbetena. Det förutsattes härvid, att sådana arbeten skulle igångsättas inom riksbankshuset, som måste komma till utförande oavsett om panncentralen bleve förlagd i detta hus eller i riksdagshuset. Uppdrag att utföra den erforderliga ytterligare utredningen angående panncentralens förläggning m. m. hade av fullmäktige givits åt förenämnda ingenjörbyrå.

Ifrågavarande kompletterande utredning föreligger nu och redovisas i skrivelse den 12 januari 1959 från ingenjörbyrån. Byrån har i sin nya utredning beaktat de i riksgäldsfullmäktiges ovannämnda skrivelse framförda erinringarna mot det tidigare förslaget. Det har sålunda befunnits möjligt att, som riksgäldsfullmäktige föreslagit, erhålla erforderlig kapacitet hos den eventuella gemensamma panncentralen i riksdagshuset genom att omändra två befintliga 41 m² pannor, avsedda för eldning med fast bränsle, till oljeeldning samt att flytta över en av riksbankens 50 m² oljeeldade pannor till riksdagshuset. Ingenjörbyrån har vidare föreslagit, att en oljetank om 200 m³ skulle förläggas i anslutning till riksdagshusets värmeanläggning.

Fullmäktige i riksgäldskontoret, som på bankofullmäktiges begäran yttrat sig över den nu föreliggande utredningen, har i skrivelse den 12 mars 1959 tillstyrkt, att en gemensam värmecentral för riksdags- och riksbankshuset kommer till utförande i huvudsaklig överensstämmelse med yttrande från riksdagens ekonomibyrå.

I yttrandet från riksdagens ekonomibyrå har anförts.

Ekonomibyrå har under hand tagit upp frågan med byggnadsstyrelsen angående lämpligheten i princip av gemensam värmeanläggning och kan därvid stödja sig på ett uttalande därifrån att en gemensam värmecentral för tvenne så närbelägna fastigheter vore ur rationaliseringssynpunkt att rekommendera.

Beträffande den praktiska utformningen av pannanläggningen biträder ekonomibyrå ej helt ingenjörbyråns förslag. Att använda den mindre 16 m² pannan som komplement till riksbankens värmeförsörjning är nämligen ur ekonomibyråns synpunkt ej lämpligt, då denna panna liksom hittills uteslutande bör utnyttjas som varmvattenberedare för riksdagshuset. Den pannanläggning som sålunda kan stå till riksbankens förfogande i västra panncentralen skulle då utgöras av 3 st. oljeeldade 41 m² pannor samt en 50 m² överförd från riksbanken. Erforderlig reserv kommer att utgöras av en handeldad 41 m² panna samt i nödfall ett utnyttjande av möjligheten att överföra en del av värmen från pannorna i östra panncentralen. Theorells ingenjörbyrå har förklarat att en dylik lösning vore acceptabel.

En oljetankanläggning enligt förslaget torde endast vara motiverad ur beredskapssynpunkt. Den betydande kostnaden för anläggningen, densammans drift, uppvärmning och skötsel kan ej tillnärmelsevis förräntas genom inköp av olja vid lämplig tidpunkt på året. Den föreslagna tankanläggningen skulle dessutom medföra omläggning av det nyligen i kulvertens mitt nedlagda avlopps nätet och kan om grundförhållandena över huvud taget medger ett realiserande utgöra hinder för en eventuell ombyggnad av kul-

verten till garageinfart. En tankanläggning utförd i samband med en ombyggnad av riksdagshuset torde kunna utföras billigare än om den utföres separat.

Tillräckligt lagerutrymme för den oljekvantitet som erfordras på grund av den ökade förbrukningen i samband med överförande av värme till riksbanken kan erhållas på ett bekvämt sätt genom ianspråktagande av ett inom värmeanläggningen befintligt utrymme, tidigare använt för koks och ved. En tank på ca 40 m³ skulle kunna placeras härstädes med utnyttjande av ej fullt halva ifrågakvarnande golvyta. Då den hittillsvarande tankanläggningen rymmer 24 m³ torde en sammanlagd kapacitet av över 60 m³ bli fullt tillfredsställande tills vidare, varigenom frågan om tankanläggning i kulverten skulle kunna ställas på framtiden och i varje fall uppskjutas i avvaktan på en godtagbar lösning och ej utgöra hinder för ett fullföljande av den övriga delen av projektet. Ett reservlager för koks kan däremot under tiden med fördel förvaras i kulverten under södra gångbanan. Ekonomibyrån förutsätter att samtliga byggnadsarbeten, nödvändiga för genomförande av förslaget, utföres av riksbanken.

Beträffande frågan om oljecisternernas storlek och förläggning anser riksgäldsfullmäktige, att ytterligare överväganden bör komma till stånd, innan slutlig ställning tages till de olika förslag, som i detta avseende föreligger.

Bankofullmäktige finna för sin del den föreslagna lösningen med en gemensam värmecentral för riksdags- och riksbankshuset rationell och på längre sikt kostnadsbesparande. Minst en eldaretjänst kan indragas, och enbart lönekostnaderna för en sådan befattningshavare amortera på relativt kort tid den ökade anläggningskostnaden för den gemensamma centralen. Vidare skulle inom riksbankshuset frigöras utrymmen, som efter entresolering beräknas ge en golvyta på cirka 150 m² och som äro väl behövlige för utökning av nuvarande förråds- och arkivlokaler. En erforderlig utökning av kapaciteten hos pannanläggningen i riksdagshuset synes kunna ske utan att några väsentliga olägenheter därav uppkomma, och de tekniska arrangemang, som i detta sammanhang påyrkats av riksgäldsfullmäktige i egenskap av fastighetsförvaltare för riksdagshuset, ha kunnat tillgodoses. Det återstår emellertid att lösa frågan om oljetankanläggningens storlek och belägenhet. Denna fråga synes dock efter erforderlig ytterligare utredning kunna avgöras under arbetets gång, och det torde lämpligen få ankomma på fullmäktige i riksgäldskontoret och i riksbanken att träffa överenskommelse om de åtgärder, som därför böra vidtagas. Nämnda fullmäktige torde också få besluta om fördelningen av kostnaderna för en eventuellt ny gemensam tankanläggning och för den löpande driften av värmeanläggningen i dess helhet.

I framställningen till 1957 års bankoutskott beräknades den totala kostnaden för ombyggnaden av värmeanläggningen enligt det alternativ, som innefattar gemensam panncentral för riksdags- och riksbankshuset, till 660 000 kronor. Härav beviljade samma års riksdag, såsom i det föregående nämnts, 170 000 kronor för arbetets påbörjande inom riksbanksfastigheten. På grundval av de erfarenheter av arbetet, som hittills vunnits, och med hänsyn till den ökning av arbetslöner m. m., som inträtt sedan den föregående beräkningen verkställdes, har ny kostnadsberäkning nu utförts. Det

visar sig härvid, att totalkostnaden torde komma att öka med cirka 30 000 kronor, varav på rörarbeten m. m. kommer 10 000 kronor och på byggnadsarbeten 20 000 kronor. För arbetets fullföljande skulle således erfordras ett belopp av $(660\,000 + 30\,000 - 170\,000 =)$ 520 000 kronor. Härvid har preliminärt räknats med oljetank av den storlek, som riksdagens ekonomibyrå föreslagit.

Utskottet

På hemställan av bankofullmäktige och efter tillstyrkan av bankoutskottet (utl. nr 18/1957) beslöt 1957 års riksdag medgiva, att ett belopp av förslagsvis 170 000 kronor finge tagas i anspråk av riksbankens medel för påbörjande av en omläggning av värmesystemet inom riksbankshuset i Stockholm. Härvid förutsattes, att sådana arbeten skulle igångsättas inom riksbankshuset, som måste komma till utförande oavsett om panncentralen bleve förlagd i riksbankshuset eller i riksdagshuset. Frågan, huruvida en gemensam pannanläggning borde anordnas för riksdagshuset och riksbankshuset, var vid frågans behandling föremål för fortsatt utredning och krävde därför icke något ställningstagande från riksdagens sida.

Ifrågavarande kompletterande utredning föreligger nu, och förslag till lösning av frågan om gemensam värmecentral i riksdagshuset har, efter att yttrande inhämtats av riksgäldsfullmäktige, framlagts av bankofullmäktige.

Den av bankofullmäktige föreslagna och av riksgäldsfullmäktige tillstyrkta lösningen med en gemensam värmecentral för riksdags- och riksbankshuset finner utskottet rationell och på längre sikt kostnadsbesparande. Den erforderliga utökningen av kapaciteten hos pannanläggningen i riksdagshuset synes också kunna ske utan att några väsentliga olägenheter uppkommer därav. Frågan om oljetankanläggningens storlek och belägenhet synes i enlighet med bankofullmäktiges förslag efter erforderliga ytterligare utredningar kunna avgöras under arbetets gång, och det torde lämpligen få ankomma på fullmäktige i riksbanken och i riksgäldskontoret att träffa överenskommelse om de åtgärder, som därför bör vidtagas. Likaså bör det få ankomma på fullmäktige i riksbanken och i riksgäldskontoret att besluta om fördelningen av kostnaderna för en eventuellt ny gemensam tankanläggning och för den löpande driften av värmeanläggningen i dess helhet.

Kostnaderna för fullföljandet av den påbörjade ombyggnaden av värmesystemet i riksbankshuset i Stockholm beräknas till 520 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att i riksdagshuset anordnas värmecentral gemensam för riksdags- och riksbankshuset, samt att fullmäktige i riksbanken må för nämnda anläggning samt för fullföljande av påbörjad omläggning av vär-

mesystemet inom riksbankshuset av riksbankens medel taga i anspråk — utöver förut anvisade 170 000 kronor — ett belopp av ytterligare förslagsvis 520 000 kronor.

Stockholm den 28 april 1959

På bankoutskottets vägnar:

K. G. EWERLÖF

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Ewerlöf, Boo, Mogård, Strandler, Larsson, Åke, Mannerskantz* och Danmans;

från a n d r a kammaren: herrar Sköldin, Eliasson i Sundborn, Persson i Appuna, Agerberg, Adamsson*, Setterberg i Vilske-Kleva, Boija och Berglund.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.